

הפריצה
עוֹתָמָן מתלהב, בתארו את המיבצע שהביא לבריחת 67 אסירים ערבים מכלא שאטה.

„בשנות הבידוד“, סיפר עותמן, „עלתי על דעתי לא פעם מחשבה של התאבדות. אך תמיד אמרתי לעצמי: הרי זה מה שהם רוצים! לא אעשה להם את הטובה הזאת!“ פעם בא חיים כהן, בלוויית מזכירתו, לבקר אותו בכלא. לכבוד המאורע הרשו לו לראשונה ללבוש את בגדיו האזרחיים. הוא חגר חגורה, כשראה זאת אריה ניר, שגילוה לכהן, נדהם. „מה זה?“ שאל את מפקד הכלא.

„כבר נתנו לו את הכל, וזה לא עזר“, השיב המפקד בעברית, בהתכוונו לסירובו של עותמן להתאבד. „אם אלך, לא אלך לבד“, התערב עות' מן בעברית. „אני אקח אותך איתי“ הנוכחים, וביניהם חיים כהן, פרצו בצ' חוק.

„שולמן ישלם“, וכל השאר

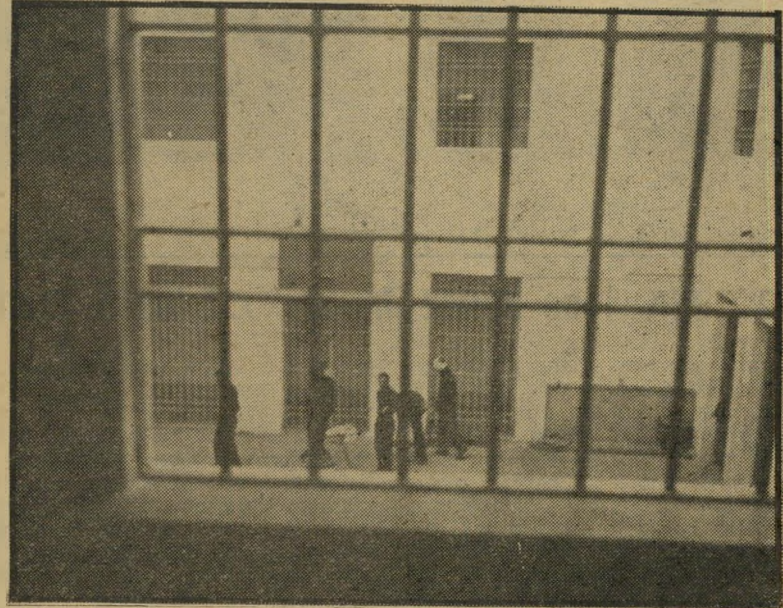
אחמד עותמן ישב נינוח בדירתו. על הקירות התנוסס האוסף הנדיר שלו: כלייריה עתיקים מכל העולם; רור' ביס ערביים, מעשי ידי אמנים, מן המאה ה-17; אקדה איטלקי מן המאה ה-18, עשר רות פריטים יקרים דומים. יהד עם החר' בות מכל התקופות, הם שווים הון. „אשתי שונאת את האוסף הזה“, הוא מודה. „היא אומרת שאי אפשר לאבק אותו! אולם האוסף מוחזק בסדר מופתי,

„אחיה על שתי רגלי או אמות!“ אמר עותמן לרופא, ואיים שיהרג אותו אם יקטע את הרגל בעודו שרוי בהרדמה. לדעת רופאיו, ניצל עותמן בנס. היום הוא מחפש את האחות שטיפלה בו בבית החולים.

נקי מכל רבב. האשה, לעומת זאת, אוספת מאפרות מכל העולם. בכוננית הספרים: ספר של יהושע תד' מור המזכיר אותו, ספרי שלי בצרפתית. תוך כדי שיחה, מבצבצים בהוד הקא' הירי שמותיהם של אנשים רבים, שבוור דאי לא חלמו על כך. עותמן נזכר בהם באהבה, כימעת בגעגועים. הוא אהב את בוס, ונדהם לשמוע ש' נהרג לא מכבר באילת. „הוא היה בחור עדין. הוא עזר לכולם. הוא עזר לי מאד. ואל תשכח, בעיני היהודים הרי הייתי אויב, מרגל, אויב המדינה.“ הוא הסתדר היטב עם „שולמן ישלם“.

בונות. תחילה היה עותמן מקבל חבי' לות ממישפחתו במצריים, דרך הצלב ה' אדום. לאחר מכן הותר לו לקבל רק כסף, ובכסף זה יכול היה להזמין דברים מן החנות של בית-הסוהר — שוקולד, פירות, סיגריות, בעת השיחרור, היה חייב לחנות 50 לירות. „אין דבר“, אמר מפקד הכלא, „נמחל לך.“ „לא, השיב עותמן. „אני רגיל לשלם את החובות שלי.“ „אבל אין לך כסף!“ התפלא המפקד. עותמן שלף מכיסו עט נובע, פתח אותו — ובפנים היו מגולגלים שטרות-כסף. הוא שילם את החשבון. הוא הוז'ר למצריים דרך המעבר ליד

שבח פרצה המרידה, כפי שצולמה למחרת היום על-ידי העולם הזה. האסירים הציתו את החומר שממנו הכינו מחצלות, והש' תמשו בפידים כדי להשתלט על הכלא. תוכנית הבריחה לא הייתה כרוכה בשפיכות-דמים.

עזה, כשנה לפני מלחמת ששת-הימים. כשנעצר היה בן 31. כיום הוא סב בן 51. בתו, בת ה-26, נשואה לדיפלומט. בנו, בן ה-24, הדומה למתאגרף מוחמד עלי, עדיין לומד. כמו אביו, נאביל הוא שוחר-שלוש. כש' למד באנגליה, ניסה לקשור קשרים עם סטודנטים ישראלים. הוא נדחה, אך הת' עקש. לבסוף התיידד עם סטודנטית ישר' אלית. „ביליתי איתה שעות רבות בווי' כוחים.“ גם לעותמן עצמו היו לא פעם חוויות ישראליות. פעם ישב עם אשתו ובתו במיסעדה בפאריס. ליד השולחן השני ישב זוג ישראלי. בתו של עותמן שאלה: „איזו שפה הם מדברים?“ „תני לשמוע!“ „ששש!“ אמר עותמן. „תני לשמוע!“ האשה טענה באוזני בעלה: „האיש הזה ממול נראה כמו עותמן, העיתונאי ה' מצרי!“ „שטויות!“ אמר הבעל. „הוא לא דומה ביכלל!“ הזוג התחיל לריב, עד שעתמן הת' ערב: „תסלחו לי.“ אמר בעברית, אבל אני באמת עותמן.

הכבוד מעל לכל

עכשיו חולם אחמד עותמן על שובו לישראל. „כשיתנו ויזות למצרים, אבקש את החיוה הראשונה!“ הוא מב' טיה. הוא מתכנן אירגון של פגישה עם ידידיו מבית-הסוהר, במלון דן, כמובן. לרגע הוא מרציץ. „אני רוצה להגיד באמצעותך משהו לישראלים“, הוא אומר. „על השלום. ובכן: „יש לכם עכשיו שאנס להשיג שלום. זהו שאנס אחד ממיליון. אם תחמיצו את ההזדמנות, היא עלולה שלא לחזור שנית בימי חייו!“ „סאדאת הוא אדם אמיץ. הוא עשה מע' שה שאין לו תקדים. אתם צריכים לחזק את מעמדו בעולם הערבי! תנו לו מה שהוא צריך!“ ולגבי העניין הפלסטיני: „יש לנו הת' חייבות כלפי הפלסטינים. זה עניין של כבוד. לא חשוב אם אנהנו אהובים אותם או לא. בשבילנו, המצרים, הכבוד הוא מעל לכל!“

אורי אבנרי

תחילה זה הלך בקושי. שולמן ניסה לה' כות אותו. „שמע, בחור“, אמר לו עות' מן, „אם תגע בי, ולוא פעם אחת, אני אהרוג אותך. אני נשבע לך.“ שולמן לא הרים יד, והשניים הפכו חברים טובים. סאשה הפוליטרוק, הפרופסור סיטה ו' רבים אחרים, אשר יצרו פעם' כותרות ראשיות במדינה, מוזכרים בשיחה. גם תורג'מן, מפקד בית-הסוהר, נזכר לטובה. „איש טוב, איש טוב“, אומר עותמן. „אני רוצה להודות לו.“ לציון מיוחד זכה בחור בשם אדם, יוגוסלבי שביגללו פרצה פעם שערורייה במדינה. כשלא ידעו מה לעשות בו, הוא ערק מיחידה של האו"ם, ולבסוף גורש לאיטליה. בכלא התיימר להיות נוצרי.

עותמן, חדי-מבט, שם לב לכך שאין לו מושג בתפילות נוצריות, ושהוא בא ממחוז מוסלמי. יום אחד אמר לו: „אדם, אני יודע שאתה מוסלמי!“ אדם נחרד, חשש שמא ילשין עליו, והדבר יזיק לו. עותמן עשה עימו עסק: תמורת שתי' קה, יגניב לו אדם שני מיכתבים לשג' רירות המצרית ברומא, לכשישחרר. ערב השיחרור, גילגל עותמן שני מיכתבים בשפורות, ואמר לאדם לבלוע אותן. כעבור כמה שבועות בא אריה ניר אל עותמן והציג לו את אחד המיכתבים. „תפסנו אותך“, אמר. „אתה לא יכול לסדר אותנו. השגנו את זה במצריים!“ „כן“, אמר עותמן, „אבל היו שניים!“ עד היום אין עותמן יודע איך הגיע מיכתב אחד לידי הישראלים. השני הגיע לידי המצרים. יתכן כי אותו אדם רצה להיות בסדר עם שני הצדדים, וחילק את המיכתבים שווה בשווה. בסך הכל ישב אחמד עותמן שמונה שנים בכלא הישראלי — שש שנות המאסר שנפסקו לו, ושנתיים נוספות במעצר מינ' הל. ניסו להחליפו בנידוני העסק-ביש, אך הדבר לא הצליח. המצרים היו מוכנים לשחרר תמורת את מרסל ניניו, אך לא את חבריה. לבסוף, ב-1966, הוסכם לשחררו. ביום האחרון הושם בתא מיוחד בכלא רמלה. זה היה תאו של אדולף אייכמן. לפני זה היה צורך לסדר את החש'

אחמד עותמן מודה

- אחמד עותמן ביקש להביע את תודתו, באמצעות „העולם הזה“, לאנשים הבאים:
- לאחות האלמונית, שהגניבה לו שוקולד כששכב במיטתו בבית-החולים העפולה, כבול באזיקים, אחרי הפריצה הגדולה. (העולם הזה)
- ישמח אם תודה-ה במיכתב למערכת).
- לעמוס בן-גוריון, שהציל אותו ממעשה-הנקם שפל כששכב פצוע, אחרי הפריצה.
- לשופט העליון חיים כהן, שהתייחס אליו יפה כאשר כיתן בתפקיד היועץ-המישפטי-לממשלה.
- למפקד בית-הסוהר, תורג'מן, שנהג בו כג'נטלמן.
- לעורך-הדין חנא נקארה, שכיהן כיועצו המישפטי במהלך מישפטו. (עותמן התעקש להגן על עצמו במישפט).
- לשופט א'ול אי, שלא פסק לו עונש מירבי.
- אחמד עותמן הביע את צערו על כך שאין עוד ביכולתו להודות לאריה ניר, נציב שירות בתי-הסוהר, שנפטר.

„אקח אותך איתי!“

במשך שידוש שנים הוחזק עותמן בבידוד מוחלט. „פחדתי שאשתגע“, סיפר עותמן. „המצאתי שיטה לשמירה על שפיות דעתי. ספרתי מאחד עד מיליון, וממיליון חזרה לאחד.“ פעם שאל אותו אריה ניר, נציב בתי-הסוהר, שנכנס לתפקידו בעיקבות מרד שאטה: „אם נשחרר אותך מן הבידוד, האם תבטיח שלא לברוח?“ עותמן סירב להבטיח. „אתה צודק“, אמר לו ניר, „חובתי היא לשמור עליך, וזוהי היא לנסות לברוח. אבל מפני שאתה גלוי-לב וישר, אשחרר אותך בכל זאת מהבידוד.“